

Prediking over Zondag 25 vr. 65

- Van waar komt dat geloof?-

Vraag 65: Aangezien dan alléén het geloof ons Christus en al zijn weldaden deelachtig maakt, vanwaar komt zulk geloof?

Antwoord 65: *‘Van den Heiligen Geest, die het geloof in onze harten werkt door de verkondiging des Heiligen Evangelies, en het sterkt door het gebruik vande Sacramenten’.*

Liturgie:

Psalm 27:3

Dordtse Leerregels hoofdstuk 3 en 4, art. 14 en 15

Psalm 31:17

Schriftlezing 2 Korinthe 4

Prediking

Psalm 92:7

Gebed

Psalm 84:3

Gebed - Onze Vader

Psalm 111: 1, 2, 3, 5

Gemeente,

Wij zijn met de catechismus genaderd tot de behandeling van het hoofdstuk van de sacramenten. Maar alvorens er over de sacramenten, en nader over de doop en het avondmaal gesproken wordt, wil de catechismus eerst nog weten, vanwaar dit geloof komt. Want u moet de catechismus (trouwens ieder boek en zeker de Bijbel en ook de catechismus) in zijn verband lezen. U moet er erg in hebben, dat wij tot nu toe gesproken hebben over het geloof, zoals in zondag 7 de band van het geloof, de inlijving in Christus en de hand van het geloof, en dus het wezen van het geloof behandeld werd. En daarna werd vanaf de zondagen 7 tot aan deze zondag over de inhoud van het geloof: het Apostolicum, de twaalf artikelen gesproken. Op deze manier werd nu de leer des geloofs min of meer afgesloten. We hebben dus nu gehad: de band van het geloof, de hand van het geloof, de inhoud van het geloof en ook de baten of de vrucht van het geloof, namelijk het rechtvaardig zijn voor God. En nadat in de voorafgaande zondag aan de goede werken alle aandacht is besteed, begint deze zondagsafdeling met: ‘aangezien dan het geloof alléén Christus en al Zijn weldaden deelachtig maakt, van waar komt zulk een geloof?’ Waar komt dat geloof vandaan?

Ik leg met opzet, gemeente, zoveel nadruk op het verband, omdat de vraag naar de oorsprong van het geloof alléén maar op de rechte wijze aan de orde kan komen, vanuit de aanwezigheid van het geloof. Want die vraag kan ook anders gesteld worden, zo in het algemeen. Waar komt het geloof vandaan? En dan worden daar soms antwoorden op gegeven, waarvan u zegt: het kan best waar zijn, wat die man zegt, maar in zijn mond is het leugen. Want velen spreken over de oorsprong van het geloof, niet vanuit de aanwezigheid van het geloof, maar vanuit de afwezigheid van het geloof. En het is voor hen geen middel en geen oorzaak om God op hun beide knieën te danken, maar veeleer om God van het lijf te houden en te zeggen: aangezien het geloof een gave Gods is, ik heb niet.

En nu moet een mens niet gaan liegen en gaan zeggen dat hij wel heeft, wat hij niet heeft, dat is ook de bedoeling van de catechismus niet. Maar de bedoeling van de catechismus is zeer beslist dat wij alléén God verheerlijkend over de oorsprong van het geloof kunnen spreken, wanneer het geloof aanwezig is. Met andere woorden, nadat wij ook persoonlijk hebben leren verstaan wat het is, de inlijving in Christus. Wat nu het wezen van het geloof is: kennen en vertrouwen. Wat de inhoud van het geloof is: het geloof in God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Wat de vrucht van het geloof is: namelijk het rechtvaardig zijn voor God.

Dan gemeente, en waarachtig niet als een prestatie van onszelf, maar in de eenheid van Gods werk, mogen wij pas de ogen omhoog slaan. Dan mogen wij zeggen: wat is dit geloof toch een wondere zaak. Ik dacht dat we daar allemaal wat uit kunnen leren. Om de vraag naar de oorsprong van het geloof nooit te zetten voor de roeping tot het geloof. Want vele mensen zijn geestelijker en wijzer dan God. Ze slaan elke oproep tot geloof en bekering weg, vanwege het feit dat deze beide eisen: geloof en bekering, genadegaven zijn. Maar daar hebt, met permissie gesproken, niets mee te maken. Als God u ergens voorziet, dan moet u niet proberen daarachter te kijken. En die fout, om niet te zeggen, die levensgevaarlijke vergissing, wordt nogal eens gemaakt. Het wil zeggen, dat het gave-karakter van het geloof, in de aanbidding wordt gesteld, in de dankzegging, in de lofverheffing. Hoe bestaat het, hoe is het mogelijk! Ik die van mijzelf geen greintje geloof had en heb. Dat je dat van God krijgt! Kijk, dat zit erachter: 'aangezien dan alléén het geloof ons Christus en al Zijn weldaden deelachtig maakt'. Want er komt wat op tegen dat geloof. Dat hebben we ook in de catechismus gezien. Want er is het gevaar, dat een mens denkt dat hij vanwege zijn geloof voor God rechtvaardig is. Dat is ook niet zo. Want dat zagen wij: het geloof is een leeg vat. Een vat dat helemaal gevuld wordt met Christus. Het is ook niet zo dat wij door middel van goede werken rechtvaardig zijn voor God. Hoezeer ze als vrucht erbij zijn. En we hebben ook gezien, dat deze leer geen zorgeloze en goddeloze mensen maakt, maar dat het het geloof alléén is.

Gemeente, dat is een zalige ontspanning. Want het geloof heeft nu eenmaal geen ogen om naar zichzelf te kijken, maar alléén op Christus te zien. En het is de grootste weldaad die God aan een mens bewijzen kan, als hij in de zalige ontspanning met afzien van al het zijne en van al het hare, alleen op Gods werk ziet. En dat geloof concludeert, maar dan niet alleen met het verstand, maar vanuit dat innigste levensbesef in de verbinding met Christus Zelf. Daar gaat een getuigenis van uit. Aangezien alleen het geloof ons Christus en al Zijn weldaden deelachtig maakt. Dat wil zeggen, het geloof is de scheidslijn. Een precieze lijn zien wij op aarde nooit, maar die is er wel terdege. Want wie in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven. Die de Zoon ongehoorzaam is, op hem rust de toorn Gods tot in eeuwigheid. En dat geloof is zo belangrijk dat daaraan de zaligheid hangt. Want geloof en zaligheid zitten aan elkaar vast.

En nu wordt hier gezegd dat, dat geloof is van de Heilige Geest. Is het dan niet van de Vader van Wie Jezus zegt: 'Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader hem trekke? En die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij'. Jazeker, gemeente. Is het dan niet van de Zoon tot Wie de discipelen komen en zeggen: 'Heere, vermeerder ons het geloof?' Jazeker, gemeente. Maar zoals al de werken van God naar buiten zijn, zijn het de werken van drieënige God: De Vader en de Zoon en de Heilige Geest. En er is tussen de Vader, Zoon en Heilige Geest geen concurrentiepositie. Integendeel, wat de een doet beïnvloedt de ander. Het is ten diepste een werk van God drieënig, waarbij zoals de Vader bij de schepping en de Zoon bij de verlossing, de Heilige Geest op de voorgrond staat. Hij is toch de grote Uitdeler van de genadegaven Gods in Christus. Hij is toch de goddelijke Toepasser in het werk van de goddelijke huishouding, in de uitdeling van de genadegave van het geloof. Daarom mag hier gezegd worden, zonder dat de Vader en de Zoon worden tekort gedaan: Van de Heilige Geest.

En aangezien het geloof in de Schrift vaak vergeleken wordt met goud. Het goud van het geloof kunt u aan dit werk van de Werkmeester ontdekken. Want een Werkmeester kan aan u worden voorgesteld en u kunt veel over Hem gehoord hebben, maar als u Zijn werk ziet, dan zegt u: ja, dat is de Werkmeester, dat is de Kunstenaar. En zo, gemeente, is het ook met de Werkmeester van het geloof. Want aan Zijn handen, aan Zijn werk, kent u Zijn Persoon en Zijn Zelfstandigheid. Zijn werk is goed en daarom is Zijn Persoon ook goed. Het is van de Heilige Geest! Gemeente, daarom mogen wij in de eerste plaats God aanbidden voor deze gave. Waar het ook maar ontvangen is en leeft in de harten. Het is God verheerlijkend in de catechismus met doxologie en met lofverheffingen: de levende God te prijzen. Dat doet Paulus ook telkens: 'Gode zij dank', zegt hij ergens als hij over de Persoon en het werk van de Heere Jezus bezig is, 'voor Zijn onuitsprekelijke gave'. En wij mogen vanmiddag in dat voetspoor zeggen: 'Gode zij dank voor de onuitsprekelijke gave van het geloof'. Want het is van Hem en het blijft van Hem! Hij draagt het in Zijn goddelijke hand. En welke mensen daar ook aan te pas komen en welke middelen Hij daar ook voor gebruikt (daarover straks) en hoezeer God in de lijn der geslachten aan Zijn verbond gedenkt tot in eeuwigheid, Hij is en blijft de goddelijke Werkmeester. Dat hebben wij ook beleden met de woorden van de Dordtse Leerregels, die u thuis nog maar eens na moet lezen in hoofdstuk 3 en 4, de paragrafen 14 en 15. En leest daar ook maar eens omheen, wat er al niet gezegd wordt over de wedergeboorte in de strijd met de Remonstranten. Zij die weliswaar hoog opgaven van hun geloof, maar bij wie toch altijd een addertje onder het gras zat, dat ze aan het geloof toeschreven wat alleen aan Christus mag worden toegekend.

Gemeente, de Heilige Geest werkt dat geloof. Hij werkt dat door de verkondiging van het heilig Evangelie. En er is de eeuwen door de vraag gesteld of er dan ook geen andere wegen zijn. Och, een mens is niet zou gauw uitpraat. Maar nee, God heeft deze weg gekozen. Het gaat hier allerm minst over de vraag wat God al niet kán, maar het gaat hier over de vraag wat God wíl. Er zijn een heleboel mensen die denken, als ze thuis blijven, dat ze dat geloof ook wel deelachtig kunnen worden. Of dat God zo sterk is dat Hij ze in een kroeg of bordeel bij de nek kan grijpen. Gemeente, dat zijn duivelse speculaties over de almacht van God, die los gemaakt zijn van de verbanden van Zijn Woord. Want we hebben niet te speculeren over wat God kan. Maar het gaat erover, gemeente, wat God in Zijn kunnen en willen verenigd heeft. Dat is heel duidelijk de prediking van het heilig Evangelie. Het is niet beneden Gods stand en waardigheid om aardse middelen in dienst te stellen. Of om het nog anders te zeggen: de schepping te gebruiken, bijvoorbeeld dat hier een preekstoel staat, dat hier een Bijbel ligt waarop de letters gedrukt zijn van Zijn heilig Woord. Dat daar dienaren des Woords zijn, die het Evangelie van Gods genade verkondigen. Dat daar tekenen en zegelen zijn in het genadeverbond, waarvoor God aardse werkelijkheden als brood en wijn en water gebruikt. Dat is niet beneden Gods stand, niet beneden Gods waardigheid. Daar zijn soms mensen die veel geestelijker zijn dan God. En dat gaat altijd gepaard met een verachting van de schepping. Maar dat doet God nooit. Hoe zou Hij kunnen. Hij is de Schepper van hemel en aarde. Hij is de Schepper van brood en wijn. Hij is de Schepper van het doopwater. Hij is de Schepper van mensen die u het Evangelie verkondigen. Hij is de Schepper van de boekdrukkunst en ga zo maar door. Nee gemeente, God wil de middelen gebruiken! Daarover is in de loop der eeuwen heel wat te doen geweest.

Maar nogmaals, het heeft God behaagd om door de dwaasheid der prediking zalig te maken die geloven. Want het wordt in deze tijd steeds meer een vreemde zaak, dat er een gemeente is die zich rept en spoedt naar het huis van het gebed, om het Woord Gods te horen. Dat is niet meer gewoon. Dat wordt hoe langer hoe meer een beslissing. En wanneer dan ook iemand zegt: stakker, dat je daar nu één, misschien wel twee keer onder moet zitten. Kijk, dat is de dwaasheid van de prediking. De dwaasheid ook van de cultuurmens. Ook van de moderne mens van de twintigste eeuw, die liever zit te grabbelen in zijn eigen wonden en zonden, dan dat hij zich rept naar de plaats waar God als in eigen Persoon, Zijn stem laat horen. Dat is de dwaasheid der prediking. Maar God heeft dit middel gekozen om Zijn genadegaven aan het volk uit te delen. Het heeft God behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken die geloven.

En als wij prediking zeggen, dan zeggen wij ook: horen. En het is bekend dat God de oorpoort bij voorkeur heeft gekozen. Zeker, Hij verwaarloost de oogpoort niet. Denk maar aan de sacramenten, waarover nu niet, maar volgende week. Die heilige, zichtbare waartekenen en zegelen zijn, waarin God ons des te beter laat zien, enzovoort. Maar de nadruk in het Woord van God ligt op de oorpoort. Het is weer een vrijmachtige beslissing van God, waartegen de geest van deze tijd op allerlei wijze indruist, omdat wij vandaag niet zozeer leven bij de oorpoort als wel bij de oogpoort. Sommige mensen hebben een stijve nek en ze zijn helemaal vervuld in hun hersenen met de beelden die avond aan avond langs hun geest trekken. En onderschat die invloed niet, want het visuele, met het oog waargenomene, kan ook zo ontzettend diep in een mensenhart indrinken en inzakken. Daarom hebt u wel terdege op te letten, niet alleen wat u hoort, maar ook wat u ziet en ook wat uw kinderen zien. Maar gemeente, hoe belangrijk die oogpoort ook moge zijn, het heeft God behaagd ons ook in het midden van de twintigste eeuw, tot dwazen te maken, dat we nu zo ouderwets zijn, dan we maar aan die oorpoort vasthouden. Het is de hoofdpoort waardoor God met Zijn Woord tot een mens wil komen. Het geloof, zegt de Schrift, is uit het gehoor en het gehoor door het Woord van God.

Daarmee is natuurlijk niet gezegd, dat het lezen uit de tijd zou zijn. Integendeel. Het horen mag ons altijd thuis weer dringen tot lezen. Tot onderzoek. Wij mogen in het midden van de gemeente samenkomsten, maar ook thuis, zo bedacht zijn en zo begerig zijn naar de redelijke onvervalste melk van het Woord van God, opdat wij daardoor mogen opwassen in de kennis en de genade van de Heere Jezus Christus. En dat wij dus onder die middelen, bijvoorbeeld de prediking, maar ook thuis, de Schriftlezing, biddend verkeren. 'Verlicht mijn ogen'. Zo niet even vluchtigjes de Bijbel lezen. Nee, maar er eens breeduit voor gaan zitten, wanneer misschien het werk zo hoog opgestapeld ligt naast u. Zo breeduit voor gaan zitten en zeggen: 'Heere, verlicht mijn ogen, dat ik aanschouwe, wonderen van Uw wet'. Onderzoekend, niet van: het zal wel waar zijn wat er in de gemeente wordt verkondigd, maar onderzoekend in het Woord van God of deze dingen zo zijn. Zodat u Schrift met Schrift vergelijkt. Aanhoudend, zodat het Woord van God rijk in u wone. Het zijn geen verloren uren, het zijn gouden uren. Als u met het Woord Gods voor het Gods aangezicht alleen achterblijft. Zijn we daarin trouw? En zijn we daarmee bezig? En kennen de jongens en meisjes omgang met God door de Schrift. Zodat ze niet aan boekverering doen. Dat hoeft ook niet. Alle respect voor Gods Woord overigens, maar dat zij in die Bijbel, Gods stem horen.

Gemeente, toch maakt dat het horen niet overbodig. Vraag het maar eens aan oude mensen die hun leven lang naar de kerk zijn geweest. En die niet meer kunnen of die in de ziekenhuizen verpleegd worden. En die weliswaar een schat van het Woord Gods hebben gehoord en soms ook verstaan. Maar u moet ze maar eens horen over hun gemis, dat ze niet met de gemeente kunnen opgaan naar de plaats van de aanbidding en de lofverheffing en nog zo veel meer. Want dan is het ook zo'n voorrecht, dat daar mensen met ons verbonden zijn, oude mensen, die aan de kerktelefoon met ons meeluisteren. Waar we weleens aan denken mogen. Die toch al zoveel missen op hun ziekbed of ook in hun kamer. Ze luisteren met ons mee en ze voelen zich soms helemaal één met ons. Wat is het niet een zegen dat de stem van het Woord van God verlengd wordt tot in de huizen van de mensen. Maar dat is dan natuurlijk ook alleen voor mensen die niet kunnen komen. En ik wil mij vanmiddag nog eens door de kerktelefoon richten tot mensen die erbij zitten, die hier wel hadden kunnen zijn. Ik kijk u niet aan, want ik kan u niet zien, maar God ziet u wel. Het is alleen maar een vraag. Want er kon weleens een tijd komen dat u graag ging, maar dat het niet meer kan. En daarom, zolang we nog twee benen hebben, waarop we kunnen gaan naar de gemeente Gods: komen! Al zouden we er heengaan. Want het is de plaats, het is de wijze waarop God tot ons spreken wil, als met Zijn eigen stem.

Kijk gemeente, God wil dus middelen gebruiken. En daar staan we alweer voor een beslissing van God. Dat Hij niet alleen de ooppoort gebruikt, maar soms ook uitdrukkelijk mensen voor ons gebruikt. We kunnen dat zien in de Bijbel. De kamerling in de rol van Jesaja lezend, hoort van een lam dat ter slachting wordt geleid en een schaap dat stemmeloos is voor het aangezicht van Zijn scheerders Zijn mond niet opendoet, enzovoort. Maar hij verstaat het niet. En dat God notabene Filippus uit een drukke werkkring, in Samaria, weghaalt, en zo daar op die weg naar Gaza zet, die woest is en zegt: voeg u bij deze wagen. Dat zeggen wij: wat belet God nu, om die kamerling zo vanuit de Schrift toe te spreken en hem te ontrollen het beeld van Israëls Messias? Wat belet God: niets! Maar, het behaagt God niet. Nu hebben wij op te letten dat God de ene mens, naar Zijn vrijmacht, wil gebruiken voor de andere mens. En dat kunnen we ook duidelijk zien bij Paulus die door Gods hand zelf wordt neergeslagen, aan wie Christus Zich wel vertoonde en met eigen mond hem toesprak, maar die ter nadere onderrichting in de weg des heils, Ananias een discipel uit Damascus, bij zich krijgt. Dat behaagt God zo, tot vernedering van die Paulus. Dat die door de eenvoudigste discipel van Damascus wordt onderwezen.

Kijk gemeente, ik zeg dit daarom moet er dienaren des Woords zijn. Niet dan dat zij alleen het Woord Gods spreken, daar niet van, maar voor de prediking. En die dienaren des Woords moeten een opleiding hebben. Die moeten geoefend worden in de Heilige Schriften. En daarom moeten er theologische scholen zijn. Dat zijn de vreugden en de smarten van de kerk. Vreugden wanneer daar de reine leer, die naar Gods Woord is, wordt onderwezen in woord en daad. Wanneer zij voortdurend gedragen worden door de gemeente, die daar niet alleen hun zonen heenzendt, maar ook voortdurend die hoogleraren draagt aan de troon der genade. En wanneer die scholen ons middelen zijn, waardoor we dienaren krijgen, die ons het Woord Gods getrouw prediken. Dan zijn het vreugden. Maar het zijn meestal smarten. Omdat ze door uw schuld en door mijn schuld vaak verwaterd zijn. En in plaats dat ze vol gespoten worden met de reine leer, ze vol gespoten worden met allerhande dwaalleer. Daar mag de gemeente nog weleens aan denken, aan de zonen die daar zijn. Niet van allen, maar het gebeurt. De smart wanneer via de scholen, van welke aard ook, de gemeente langzaam maar zeker op allerlei slinkse wegen in dwaalwegen wordt geleid. En nogmaals gemeente, we hoeven niet met stenen te gooien, want God leeft en regeert en Hij waakt over de dienst des Woords. En Hij waakt ook over de dienaren des Woords. Maar God zorgt, Hij heeft de vermaning nooit overbodig gemaakt. Bidt dan de Heere des oogstes, dat Hij arbeiders uitstootte in Zijn oogst. Zijn we daar druk aan? Dragen we dat mee? God zij gedankt gemeente, dat we telkens voor de verrassing staan, dat hoe droef de situatie ook in een bepaalde tijd of fase is, God voor Zijn kerk zorgt. En dat waarachtig niet, omdat die mensen zoveel belangrijk zijn, want dat zijn naar Paulus' woord aarden vaten. Mens uit de mensen, stof uit stof, broos aardewerk. Daarom zegt Paulus, wij dragen deze schat in een aarden vat. En van een aarden vat, heb ik u niets te zeggen. Er hoeft maar een stootje tegenaan te komen en het ligt.

En dat is ook een beslissing van God. Dat Hij ons het Evangelie niet als aan de herders, door engelen laat verkondigen, maar door mensen. Die al het menselijke met u gemeen hebben. En waarin God ons beproeven wil, of wij kunnen onderscheid maken tussen Zijn grote schat en dat aarden vat. En of we het meer hebben over dat aarden vat of over die grote schat. Wij dragen deze dingen, zegt de apostel, in aarden vaten. Waarom? Omdat de uitnemendheid en de heerlijkheid niet ons zou zijn. Maar Godes. Dat wil zeggen: God laat dat broze vaatwerk, die schat van het Evangelie dragen, uitdragen, maar Hij ontvangt alleen de eer. En Hij is zeer jaloers op Zijn eer. En Hij is zeer zegenend in Zijn eer. Omdat het gaat om Zijn schat. Kijk gemeente, vanuit deze volgende beslissing van God heeft niemand zich te stoten, dat God mensen door Hem geroepen, en door Hem bekwaamd en door Hem geleerd, verhefd uit het stof, om de vertolkers te zijn van Zijn heilig Evangelie. Want de gemeente bestaat alleen om het Woord. Ze heeft haar bestaansrecht alleen te danken aan de prediking van het Evangelie aan alle creaturen. Die verkondiging, dat is met volmacht en met gezag, namens de goddelijke Zender optreden met een hele belangrijke, blijde boodschap. Die waarachtig niet in uw hart of mijn hart is opgekomen, maar die uit Gods hart is opgekomen.

Kijk gemeente, nu staat hier: de verkondiging van het Evangelie. Evangelie is hier een samenvatting voor het hele Woord Gods. Maar dat Woord Gods is toch zeer gespist op die blijde boodschap. Dat wil dus waarachtig niet zeggen, dat we de prediking van de wet wel kunnen afschaffen of zomaar heel ergens aan een randje zetten. Maar het wil zeggen, gemeente, dat het geloof niet gewekt wordt door de prediking van de wet. Veeleer verslagenheid. Maar het geloof wordt gewekt wanneer een mens van verbazing haast uit zijn bank valt: wat God gedaan heeft en wat God doet en wat God doen wil aan een mens die op Hem wacht! Een mens die van verbazing uit zijn bank valt. Hoe bestaat het en het mogelijk is, dat God gedachten vol van vrede heeft over een boos mens? En dat Hij die prediking van dit Evangelie met volmacht, met gezag en de grote veronderstelling in Zijn tegenwoordigheid brengt en overbrengt naar de mensen toe. En daartoe heeft God Zijn wet hard nodig. Weet u waarvoor? Om al die sluiptwegen van ons hart af te sluiten. Althans, in zijn ontdekkende functie. Daar is natuurlijk veel meer. En die prediking van de wet staat dus ten dienste van de prediking van het Evangelie. God buigt Zich in Zijn liefde tot een mens.

En nu zeggen weleens mensen dat ze er niet aantoe zijn. Dat ze er geen kennis aan hebben en dat ze er niet aantoe zijn, dat God zo ver en zo vreemd voor hen is. En de Zaligmaker zo ver en zo vreemd is. Maar ze hebben er geen erg in, dat de Heere Jezus al jaren voor hen staat. Dat zij zo blind zijn. Het is waarachtig niet zo, dat u het Evangelie nog uit de hemel moet halen. Maar het is tot u neergedaald. En God heeft al zoveel jaren tot u gesproken. Maar hebt u er ook op gemerkt? Nog nooit gemerkt dat Hij iedere keer Zijn hand legt om uw hart. Dat Hij daarin bezig is. Nu is hét middel om het geloof te bewerken de belofte Gods! Want belofte, beloven en geloven hangen samen. Daar kan geen geloof zijn, als er niet sprake is van beloven van Gods kant. En daar is de Heilige Geest nu mee bezig. Bezig om in de harten, in Zijn werkveld, de boetvaardigheid en de verslagenheid, de bekering en het geloof te wekken. Het kan op velerlei wijze, maar daar is Hij nu mee bezig. Daarom moeten we ook in de kerk zo helder wakker zijn. Zó wakker, dat als u slaap hebt, dan moet u voor of na die tijd gaan slapen, maar nooit in de kerk. Zo helder. Want, het gaat om uw leven! Het gaat om het geloof.

De Heilige Geest wil werken, door die zeer blijde boodschap, dat Christus in deze wereld is gekomen om de zondaren zalig te maken. Ja, nog meer. Het is niet alleen met gezag en volmacht in de tegenwoordigheid Gods de zeer blijde boodschap overbrengen. Maar, het is zelfs in de Naam van de Heere Jezus Christus smeken alsof God Zelf door ons bad: 'Laat u met God verzoenen'. Voelt u die spanning, die bewogenheid Gods? Die zo vanuit de prediking op u aankomt. Als Paulus eerst zegt: 'Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, en heeft het Woord der verzoening in ons gelegd'. Dat is de prediking, zodat wij als herauten, als gezanten van Christus' wege u bidden, alsof God Zelf door ons bade: 'Laat u met God verzoenen'. Kijk gemeente, dat doet de deur dicht. Want dat daar een roepende God is, is een wonder. Maar dat daar een God, die in de prediking, haast - ja, ik mag het niet zeggen en ik zeg het toch - op de knieën voor u ligt! Daar moesten we kapot aan gaan met onze hardheid en onbekeerlijkheid. Dat daar een God is Die smeekt en Die bidt: 'Laat u met God verzoenen'.

Kijk gemeente, die prediking is dus het werkveld, het kanaal, het spanningsveld van de Heilige Geest. En die zorgt dat het dat Woord aankomt. En dat het Woord overkomt. Dat Woord is altijd gericht. Want in zekere zin zijn er geen tijdloze preken, omdat die preken gericht zijn. Die zijn op mensen gericht in een bepaalde situatie. Dat wil niet zeggen, dat de vrucht van de prediking enerlei is. De vrucht van de prediking kan ook zijn dat een mens verantwoordelijk gesteld wordt. Dat er geen enkele vorm van verontschuldiging wordt overgelaten. Dat hij niet alleen en niet in de eerste plaats verdoemd wordt om zijn zonde, maar om zijn ongelooft. En dat het Christus overkwam en waarom Zijn dienaren niet, dat Hij op een bepaalde plaats geen krachten kon doen vanwege hun ongelooft. Dat mag met ons logisch verstand niet kloppen, maar Gods Woord gaat er bovenuit. Dat is een vrucht, al is het een kwalijke vrucht, althans voor u.

Want het Woord van God, ook in de prediking, dat is een reuke des levens ten leven, of een reuke des doods ten dode. Dat wil niet zeggen dat de hoofdwerking is een doodslucht, een grafslucht te verspreiden. Het wil ook niet zeggen dat het in de aard van het Evangelie is om mensen te doden. Het wil niet zeggen dat Jezus Christus is gekomen om der mensen zielen te verderven, maar om ze te behouden. Maar vergeet nooit, dat waar Christus met Zijn voeten in het Woord geweest is en wandelt, daar vallen links en rechts en achter Hem de doden. Mensen die onder het oordeel der verharding vallen. En er zijn hier wel mensen die ergens bang voor zijn. Maar u kunt nergens zo bang voor zijn, als voor het oordeel der verharding. Dat u deze Zaligmaker in de tijd van Zijn bezoeking niet ontdekt. En dat u geen blik hebt geslagen op Zijn ogen. Een blik die je ontroerd aankijkt en waaruit de waterlanders zomaar weglopen, als Hij voor Jeruzalem staat en zegt: 'Jeruzalem, Jeruzalem, hoevele malen heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen'. Let erop dat Hij niet zegt: de oude mensen, dat ook, maar de kinderen. 'Hoevele malen heb Ik uw kinderen willen bijeen vergaderen, maar gij hebt niet gewild'. Dat wil niet zeggen, dat Hij een machteloze Christus is, zelfs in dat oordeel der verharding is Hij de machtsvolle Christus. Het wil zeggen dat Zijn macht doorslaat en dat Zijn macht overweegt. Want waar dat Evangelie, waar Christus openbaar komt, daar worden zondaars-wanen doorscheurd. Daar worden mensen ter aarde geslagen. Daar worden ze voor God op hun beide benen gezet en daar wordt gezegd: 'Schik u, o Israëel, en schik u o gemeente, om uw God te ontmoeten'. Dat wil zeggen dat God mensen betreft in Zijn tegenwoordigheid.

En daarom zijn wij in de prediking van het heilig Evangelie bezig, doordat de Heilige Geest dat doet met vermorzelen van mensenharten. Met dat wegnemen van dat stenen hart, met die propjes stopverf uit uw oren. Zodat dat oor wordt doorboord, dat u horen gaat. Jazeker, God sprak ook wel tot Manasse, maar hij merkte daar niet op. Kijk, dat is die geweldige werkelijkheid. Dat u wordt duidelijk gemaakt en gepredikt dat u in uzelf totaal verloren bent. En dat er geen vierkante centimeter is die aan u deugt. Geloof u dat eigenlijk wel? Geloof u dat? Dat u verloren bent! En die prediking staat niet los van de Heere Jezus Christus, al zal zijn verootmoediging meestal voor Hem uitgaan. Maar die heeft te maken met Hemzelf. Zodat elke zaligmakende bediening van de Heilige Geest stamt in verbinding met de Vader en de Zoon. En nu komt God in dat Evangelie mee. En rondom die levende God kan het stormen. Er kunnen allerlei spanningsvelden zijn. En kan de heiligheid Gods loskomen.

Maar gemeente, u kunt er op aan, in welke gestalte dat Woord Gods ook tot u komt, dat God niet op uw dood uit is, maar op uw leven! God is er niet op uit om u te verderven, maar om op Hem te hopen. Dat zeg ik tegen mensen die hier zitten en denken: zou er een woord voor mij vanmiddag bij zijn. En dan zegt Job: 'Al zou Hij mij doden'. Dat kan. God kan een mens doden. 'Al zou Hij mij doden, dan zal ik nog op Hem hopen'. Maar nu is die Heilige Geest er op uit om in die komende God onderscheid te leren maken. Niet dat God de Vader u haat en God de Zoon u liefheeft. Maar wel dat God de zonde een vreselijke zaak vindt. En dat vindt God de Zoon ook. En God de Heilige Geest ook. En daarom schuift Hij in de belofte de Zaligmaker naar voren, die het levend en eeuwig Evangelie is. Hij schuift Hem zo naar voren. Ook voor de waarneming van een verloren zondaar. Zodat een zondaar die verteerd moet worden, door Gods heiligheid, ook de Zoon als Middelaar aanschouwt en de aanwezigheid van de Heilige Geest. Want wie de Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, die heeft het eeuwige leven. Omdat Christus altijd midden in het oordeel heeft gestaan op deze aarde, komt Hij bij mensen die midden in het oordeel staan. Bij wie alles wordt weggebrand.

Wat is dat een machtig werk, gemeente, dat Hij in die harten dat geloof laat ontluiken. Eerst zwak, aarzelend en bestreden: zou het wel? Maar overtuigend, dat Hij dat puin en dat stof van het ongelooft wegruimt, opdat wij zullen weten hoe wonderbaarlijk God handelt in Zijn Zoon. En dat die Heilige Geest de betrouwbaarheid, de waarheid in het hart inademt en zegt: probeer het maar en u zult het zien. God is waarachtig en alle mens leugenachtig. Wat is dat een wonder wanneer die levende Godswoorden voor ons gaan leven, dat daar Geest en leven in is en dat wij ze horen en dat we ze verstaan. En dat God dat stenen hart uit ons wegneemt en ons een vlees hart schenkt.

Dat die Heilige Geest bezig is om de algehele overgave en de onvoorwaardelijke capitulatie te bewerkstelligen, en in onze harten uit te storten die liefde Gods, waardoor geen zondaar op zijn been kan blijven staan. Want geloven dat is zoveel. Maar het is onder andere zien wat God gedaan heeft. En een mens denkt altijd hij het zelf moet doen. Maar de Heilige Geest laat zien dat God het doet en dat God het gedaan heeft. Kortom, die Heilige Geest werkt dat geloof en Hij versterkt dat geloof. Doordat Hij ons met Christus Zelf verbindt. Doordat Hij ons zalft met Zichzelf. En Johannes kan zeggen: 'Gij hebt de zalving van de Heilige Geest en gij weet alles of allen'. Dat betekent niet dat u de bediening van het Woord Gods niet nodig hebt, maar zou u op een eiland midden in de oceaan gezet worden en u bent van God geleerd en hebt geen Bijbel in uw zak, dan zal God u wel thuis halen. 'U weet allen'. Al mijn kinderen zullen van de HEERE geleerd zijn. En die het van de Vader geleerd heeft, die komt tot Mij. Kortom, die Heilige Geest maakt een klankbodem in ons hart, waarop die woorden van God aankomen. De woorden van God die geluid geven in de vermaning, de schrik en de ontzetting. Maar ook woorden die in de vertroosting, de verwondering, de teerheid, de liefde bewerkstelligt.

Daarom zijn gelovigen niet onder het Woord Gods weg te slaan, want dat is hun eten en drinken. Dat is ook een maatstaf om uzelf te beproeven. Zó graag onder het Woord, want dat Woord Gods, dat geeft hen mee, wat ze nodig hebben. Dat doet de Heilige Geest. Maar u moet er goed op letten dat de Heilige Geest niet vóór u gelooft. Maar dat u gelooft. Dat is een wonderbaarlijke zaak die ik voor u niet uit de doeken kan doen, want dat moet u zelf kennen. Maar de Heilige Geest drijft tot de persoonlijke geloofsovergave. De mens gelooft en Abraham gelooft. Niet de Heilige Geest gelooft voor Abraham, nee. Wel Christus deed het werk voor Abraham. Maar de Heilige Geest dringt tot het geloof. Gemeente, wij mochten wel meer eerbied hebben voor de Geest en Zijn werk. Wij leven in een eeuw, waar enerzijds de Heilige Geest vaak pro memorie wordt uitgetrokken en de zaak versteent en aan de andere kant de Heilige Geest nieuwe aandacht heeft. Denk maar aan de Pinkstergroepen. We mochten wel wat meer aandacht schenken aan de Heilige Geest die weliswaar als eerste geen aandacht voor Zichzelf vraagt, maar voor Christus. Maar dan ook vanuit Christus plaats maakt voor Zichzelf. Die bij u blijft en u troost. Alle oorsprong van het leven is een wonder. En de gelovigen, zeggen de Dordtse Leerregels, kunnen die werkingen nooit weerstaan in de zin van doorgronden. Maar het is hen genoeg. Zo staat er zo wonderbaarlijk bij dat ze die met een geestelijke vreugde en een geestelijke blijdschap bij zichzelf waarnemen. Zullen we dan niet de Heilige Geest eren en zullen we dan wel de vrije wil van de mens eren? Dat is vandaag bijna allemaal vrije wil wat de klok slaat. Of zullen we de medewerkende wil van de mens eren? Nee, we zullen de Geest eren, groot is Zijn kracht!

En nu zal er een vraag leven: waar en hoe? Gemeente, de wegen waar langs God mensen meeneemt zijn verscheiden. Mattheüs zit in het tolhuis en Jezus zegt: 'Volg Mij'. Er was op de Veluwe een gezelschap en daar zaten mensen met elkaar te spreken over de wegen Gods. Toen zei er iemand: stel dat hier nu vanavond iemand binnenkomt en die zegt: mijn hele bekering bestaat in de twee woorden die Jezus tot mij sprak: 'Volg Mij'. Zou hij door jullie allemaal aanvaard worden? Toen zeiden ze: nee. Wil dat zeggen dat Mattheüs niet meer geleerd heeft? Ongetwijfeld. Hij heeft later de Heilige Geest ontvangen. En hij is met Christus gekruisigd, gestorven en begraven. Dat heeft hij allemaal later geleerd. Ik wil maar zeggen, gemeente, dat wij een beetje voorzichtig moeten zijn om de weg naar God in Christus precies in kaart te brengen. Want Jezus liep langs Mattheüs en Hij zei tegen Mattheüs: 'Volg Mij'. Hij liep langs Zacheüs en Hij zei: 'Zacheüs, haast u en kom af, want Ik moet heden in uw huis zijn'. En in Obadja, Timotheüs en Johannes de Doper heeft Hij van der jeugd aan gewerkt. Paulus en anderen hebben een krachtdadige omzetting gehad. Ik dacht dat het toch wel gelijk was. Niet de wijze waarop, maar de inhoud. Want een bekering en een geloof waar u zelf niets van weet, dat komt in de Bijbel niet voor. Het is een heel belangrijke zaak.

Er zijn mensen die aanvankelijk zonder diepgaande verootmoediging en overtuigingen tot God in Christus worden getrokken. Ze zijn wel ellendig in zichzelf, maar om te zeggen dat ze nu zulke diepgaande overtuigen van zonde hebben, nee. Dat leren ze vaak achteraf. En er zijn mensen die uit hun leegte en uit hun Godsgemis worden getrokken. Die dat achteraf leren. Maar de meest gewone weg is dat God een mens overtuigt van zonde. En dan niet alleen van zonden, maar er staat zonde. Enkelvoud! Weet u wat u zonde is: uw ongeloof! Dat is het toppunt, het culminatiepunt van al uw zonden en al uw ongerechtigheden. Van gerechtigheid, omdat Christus Borg is en van oordeel, omdat Hij het oordeel dragen heeft. Maar gemeente, hoe dat precies zij, het is wel zo dat niemand uit zichzelf daartoe geraakt. Het is wel zo dat de Heere Christus daar Zelf op u aankomt en het is ook dringend noodzakelijk dat u wezenlijk en werkelijk tot Christus komt. Is dat zo? Of zit u ingekaderd in uw kerkgang? U zegt: dat is mij genoeg. Gemeente, dat zal tekort zijn!

God wil door Zijn kinderen persoonlijk gekend zijn. Nu is dat een wetenschap des geloofs, die niet in één dag groot is, dat zal waar zijn. Die door veel bestrijding, nood en aanvechting gaat. Maar gemeente, God wil Zichzelf verklaren. En dat weten al de gelovigen, hoe diep afhankelijk ze zijn van de invloeden van Gods Geest. Want het geloof is een wonderlijk apparaat, wat alleen werkt als de Heilige Geest erin blaast. Daarom blijven we ook zo afhankelijk van de invloeden van de Geest. Van de bediening van de Geest. Van de bediening van Christus. En zijn de mensen die het dichtst bij God leven, het meest begerig naar het Woord. Van zondag tot zondag. Eerst leven uit de prediking van zondag en dan weer werkzaamheden met die prediking die onderweg is.

En kijk, daarom heeft dat geloof versterking nodig van Woord en sacrament. Versterking nodig van de sacramenten, allebei: Doop en Avondmaal. Dat zijn de middelen waardoor God sterkt. Want dat geloof moet heel hard werken: kruisdragen, zichzelf verloochenen, bidden, goede werken doen. In de oorlog kregen de mensen die hard moesten werken extra rantsoen. En zo geeft God Zijn meest kruisdragende kinderen extra rantsoen. Dan krijgen ze een bijzondere versterking op de weg mee. Daar komt bij dat het geloof in zichzelf zo zwak is. Zwak, ook door onze schuldige nalatigheid. Het geloof is zoveel kwijtraakt. O, wat een nalatigheid! En wat is er dan een bezwijken en een beven! En wat is er dan o zo veel wankeling! Dat geloof heeft versterking nodig! En die versterking is er door de licht- en de warmtebron. Om versterkt te worden in de liefde die blijft. En die tenslotte het enige kompas is. Om meer vastheid, meer geworteld en meer gegrond te worden. En in de verdrukking bevestigd te worden. Zodat de verdrukking lijdzaamheid werkt en de lijdzaamheid bevinding, of beproeft gebleken zijn, en de bevinding hoop. En de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten is uitgestort.

Daarom zit het geloof, wat de versterking betreft, zo ook aan de sacramenten vast. Doop, waar iedereen mag komen, volgens sommigen. En het Avondmaal dat soms ook uit sleur wordt gebruikt en soms ook wordt nagelaten. Ik vraag u, gemeente: hoe bent u onder de middelen? Zowel van Woord als sacramenten. Het Woord is voor iedereen. De sacramenten zijn voor de gelovigen. Alle mensen zijn wel zondaren en daarom is het Woord voor iedereen. Maar alle mensen zijn geen gelovigen. Zelfs is het geloof niet allen. En daarom mag wel terdege gevraagd worden: kent u dat geloof en dat geloofsleven? Want er zijn mensen die het zich inbeelden. Die daar een bepaalde voorstelling van hebben en daarin rusten.

Maar gemeente, het gaat niet buiten de mens om. Die schenking en onderhouding van het geloof gaat dwars door de verootmoediging en dwars door de gewilligmaking heeft. En daarom is het zaak om u zelf te beproeven. Want Gods genade is geen denkbeeld, maar een werkelijkheid. En weer anderen zijn zorgeloos. Ze weten niet of het geloof hebben, dat zeggen ze althans. Maar ze zitten er ook niet over in. Ze hebben geen tijd. En als ze een avond thuis moeten zijn, dan klagen ze over de leegte en over de stilte. Ze nu eens een prachtige gelegenheid hebben om op hun knieën voor de stoel te gaan liggen met de Bijbel erbij, dat komt blijkbaar niet in hen op. Want ze ontvluchten God.

En al die mensen die klagen dat ze het zo druk hebben, die zijn bezig hun eigen doodvonnis te ondertekenen. Wat dacht u, dat de koningin er mee genoeg nam, als zij u riep. En dat u ze met een vluchtige blik afdeed? Dacht u dat de Koning der koningen er genoeg mee nam. Gemeente, ze zijn zorgeloos. En weer anderen kruipen weg in hun onmacht. Maar de Geest klaagt over u. Stefanus zegt: 'Gij wederspanningen en hardnekkigen en onbesnedenen van hart en van oren. Gij wederstaat altijd de Heilige Geest'.

Gemeente, zonder geloof is het onmogelijk God te behagen, zelfs al gebruikt u de sacramenten. Zet uw hart erop. Zoek met Christus Zelf verbonden te worden. Zie de noodzaak van dat geloof. En als u dat geloof ontving, is daar groei, is daar toename? Gemeente van Huizen, u hebt een overvloed van genademiddelen. Meer dan anderen. Is daar groei in het geestelijk leven? Of nog altijd de slingering, dat u meer onder water bent dan boven water. De Heere Jezus vraagt u: 'Hoe hebt gij geen geloof? Hoe lang zal Ik nog bij u zijn en hoe lang zal Ik u nog verdragen?' Dat is Zijn bestraffing aan u. Want dat is een zonde. Een grote zonde die Hij bestraft als met eigen mond. Leeft u die dat geloof bezit, in de dagelijkse omgang met God? Of uit het verleden, hebt u uw eerste liefde verlaten? Of leeft u in het heden teer, of bent u een vreemdeling in uw eigen hart geworden en huizen daar allerhande demonen die weer teruggekeerd zijn? Schaam u, hoor Christus kermen onder uw zondenlast, in de hof van Gethsémané. Hoor Hem voor u roepen aan het kruis: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Schaam u en wordt schaamrood en leer de goede strijd des geloofs te strijden. Opnieuw. Want zo alleen zult u geworteld worden in de genade en in de liefde. We hebben meer dan ooit behoefte aan de Heilige Geest. Anders komen er andere geesten over de gemeente. Maar geplant in het huis des Heeren wordt ons gegeven te groeien in het huis van onze God. En dit doende zult u uw roeping en verkiezing vastmaken, zodat u dieper inzicht, meer vervuld wordt met de kennis van Gods wil en de wandel voor Zijn aangezicht. Dan is er zeker alle reden om te danken de God en Vader van de Heere Jezus Christus, in en door Zijn Heilige Geest. U mag erom bidden, maar vooral ook voor danken.

Want de vermaning is: dat wij, aangezien wij zo'n grote wolk van getuigen rondom ons hebben liggende, al die gelovigen die ons zijn voorgegaan, dat wij met lijdzaamheid zullen lopen de loopbaan die ons is voorgesteld. Ziende op de overste Leidsman en God zij gedankt, dat al dat gebrekkige en al die inzinkingen, ziende, dat er staat, en de Voleinder des geloofs! Dat is de Volmaker. Niemand heeft hier een vol geloof. De sterkste niet, maar Hij wel. En nu staat er dat God, dat Christus de Volmaker van het geloof is. Dat Hij dus al wat aan het geloof ontbreekt, ook bij de liefste van Zijn kinderen, dat Hij het volmaakt. Zodat ze een volle maat in Gods rekening hebben.

Amen

G. Boer, Huizen